

Sygn. akt II PK 269/17

POSTANOWIENIE

Dnia 22 listopada 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa G. C.
przeciwko Urzędowi Miasta B.
o wynagrodzenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 22 listopada 2018 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w B.
z dnia 29 marca 2017 r., sygn. akt VI Pa [...],

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- II. zasądza od powódki na rzecz pozwanego 1.350 zł (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 marca 2017 r. Sąd Okręgowy w B. oddalił apelację powódki G. C. od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 14 czerwca 2016 r. w sprawie przeciwko Urzędowi Miasta w B. o wynagrodzenie.

Sąd Rejonowy ustalił, że powódka pismem skierowanym do Prezydenta Miasta B. z dnia 12 grudnia 2014 r. poinformowała pozwanego o rezygnacji z pełnienia funkcji Zastępcy Prezydenta Miasta B. w związku z przyjęciem sprawowania mandatu posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej. Pozwany pismem z dnia 15 grudnia 2014 r. poinformował powódkę, że przyjął jej rezygnację oraz że rezygnacja ze stanowiska i rozwiązanie stosunku pracy na mocy porozumienia

stron nastąpi z dniem 16 grudnia 2014 r. Sąd ustalił też, że dnia 23 listopada 2015 r. powódka poinformowała pozwanego, że w związku z upływem VII kadencji Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej zgłasza gotowość powrotu do pracy dnia 18 stycznia 2016 r. Sąd Rejonowy zważył, że roszczenie powódki o wynagrodzenie za miesiąc styczeń 2016 r. jest niezasadne i nie zasługuje na uwzględnienie. Skonstatował, że nie jest możliwa, wbrew twierdzeniom powódki, jedynie rezygnacja z funkcji wraz z jednoczesnym dalszym trwaniem stosunku pracy nawiązanego na podstawie powołania. Zdaniem Sądu Rejonowego skuteczne rozwiązanie stosunku pracy z dniem 16 grudnia 2014 r. niweczyło podstawę prawną uwzględnienia powództwa o zapłatę.

Sąd Okręgowy uznał za prawidłowe poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne oraz uznał je za własne. Zauważył, że za przyjęciem, iż rozwiązanie stosunku pracy powódki nastąpiło na mocy porozumienia stron przemawia całokształt okoliczności sprawy - wystawienie powódce dnia 16 grudnia 2014 r. świadectwa pracy, które nie było przez nią kwestionowane, wypłacenie powódce ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany w 2014 r. urlop wypoczynkowy, wypełnienie karty obiegowej związanej ze zwolnieniem z pracy.

Skargę kasacyjną oparto na podstawie naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy: art. 383 w związku z art. 207 § 3 w związku z art. 391 § 1 w związku z art. 380 w związku z art. 398²¹ k.p.c., art. 386 § 4 w związku z art. 189 oraz art. 328 § 2 k.p.c., art. 189 w związku z art. 378 § 1 k.p.c. oraz na podstawie naruszenia prawa materialnego: art. 30 ust. 1 w związku z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora w związku z art. 27 pkt 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, art. 65 ust. 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.

Skarżąca wskazała, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w zakresie zarzutów naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy: art. 386 § 4 w związku z art. 189 i art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 189 w związku z art. 378 § 1 k.p.c. Jej zdaniem szczegółowe, wnikliwe i stanowcze ustalenie, czy między stronami sporu w dacie, której roszczenie dotyczy,

istniał stosunek pracy, jest warunkiem koniecznym dalszego rozpoznania powództwa, a zatem brak jednoznacznego i kategorycznego przesądzenia tej kwestii (co jak wynika z uzasadnienia wyroków sądów obu instancji nie nastąpiło) stanowi o nierozpoznaniu istoty sprawy. W ocenie skarżącej jako oczywiście uzasadniony jawi się również zarzut naruszenia prawa materialnego: art. 65 ust. 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. Zdaniem skarżącej niedopuszczalne było pominięcie w procesie wykładni twierdzeń pozwanego oraz zasad wynikających z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, a jednocześnie powołanie się w procesie wykładni na okoliczności i przesłanki, mające miejsce po złożeniu oświadczenia, a zatem całkowicie irrelewantne dla jego treści i rozumienia.

Nadto zdaniem skarżącej w sprawie zachodzi konieczność rozstrzygnięcia zagadnień prawnych:

- czy roszczenie pracownika o zapłatę wynagrodzenia za pracę - w okresie gotowości do pracy, której pracownik nie wykonuje na skutek nieuzasadnionego niedopuszczenia go do pracy przez pracodawcę, stanowi świadczenie powtarzające się, a tym samym w postępowaniu apelacyjnym możliwe jest rozszerzenie powództwa o wynagrodzenie za pracę przypadające za czas gotowości do pracy za kolejny okres?
- czy przepis art. 31 ust. 2 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora stosuje się do wszystkich sposobów rozwiązania stosunku pracy z posłem wymaga zgody Prezydium Sejmu, a w konsekwencji, czy takiej zgody wymaga również rozwiązanie stosunku pracy za porozumieniem stron.

Skarżąca wskazała również na potrzebę wykładni przepisu art. 30 ust. 1 w związku z art. 30 ust. 2 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora, który w orzecznictwie sądów wywołuje wątpliwości, poprzez ustalenie, czy możliwa jest rezygnacja przez pracownika zatrudnionego na podstawie powołania na stanowisku zastępcy wójta/burmistrza/prezydenta miasta z pełnionej funkcji z pozostawieniem dalszego trwania stosunku pracy czy też konieczne jest definitywne rozwiązanie przez nowo wybranego posła stosunku pracy z jednostką samorządu terytorialnego. Skarżąca wskazała dwa wyroki Sądu Najwyższego pozostające względem siebie w opozycji - z dnia 12 listopada 2014 r., II PK 24/14 oraz z dnia 27 marca 2007 r., II PK 225/06.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jest chybiony. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365). W rozpoznawanej sprawie żadna taka okoliczność nie miała miejsca.

Zauważyć należy, że w rozpoznawanej sprawie zarówno Sąd pierwszej instancji, jak i Sąd odwoławczy przyjęły, że strony w spornym okresie nie pozostawały w stosunku pracy. Wyraźnie wskazuje na to uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego - "Sąd I instancji dokonał następujących ustaleń faktycznych (...) Pozwany (...) poinformował powódkę, że rezygnacja ze stanowiska i rozwiązanie stosunku pracy na mocy porozumienia stron nastąpi 16 grudnia 2014 r." - s. 3-4, "Sąd Rejonowy zauważył, iż powódka w niniejszej sprawie złożyła rezygnację ze

sprawowania funkcji, czego konsekwencją było rozwiązanie stosunku pracy na mocy porozumienia stron" - s. 7, "Sąd drugiej instancji uznaje, iż tym samym doszło do rozwiązania stosunku pracy powódki na mocy porozumienia stron" - s. 13, "za tym, iż doszło do rozwiązania stosunku pracy powódki na mocy porozumienia stron przemawia (...)" - s. 14, "nie można nie wspomnieć o kolejnych okolicznościach świadczących o tym, iż z dniem 16.12.2014 r. został rozwiązany na mocy porozumienia stron stosunek pracy powódki: - s. 15, "Sąd II instancji podziela stanowisko Sądu Rejonowego, iż nie było podstaw do wypłaty powódce przez stronę pozwaną wynagrodzenia za styczeń 2016 r. albowiem (...) stosunek pracy ustał z dniem 16 grudnia 2014 r." - s. 16. Chybione są zatem twierdzenia skarżącego o braku jednoznacznego i kategorycznego przesądzenia powyższej kwestii przez sądy *meriti*, na co wskazywać miały uzasadnienia wyroków sądów obu instancji.

Z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2015 r., II CSK 265/15, LEX nr 2148629). Nadto jeżeli sąd apelacyjny po rozpoznaniu sprawy akceptuje w całości lub w określonym zakresie ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, może ograniczyć się do stwierdzenia, że przyjmuje je jako własne, w wyniku czego stają się one także ustaleniami sądu odwoławczego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 września 2016 r., IV CSK 702/15, LEX nr 2109483). W art. 328 § 2 k.p.c. wskazano wymagania dotyczące treści uzasadnienia wyroku, które z natury rzeczy sporządzane jest po jego wydaniu. Zgodnie z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. podstawę skargi kasacyjnej może stanowić naruszenie przepisów postępowania, pod warunkiem wszakże, że uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Działania, które mają miejsce po rozstrzygnięciu sprawy nie mają wpływu na wynik tego rozstrzygnięcia. Nadto zarzut naruszenia art. 328 § 2 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. może być skutecznym zarzutem kasacyjnym jedynie wówczas, gdy treść

uzasadnienia zaskarżonego skargą kasacyjną orzeczenia uniemożliwia dokonanie kontroli kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2015 r., I CSK 1028/14, LEX nr 1963381; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2015 r., IV CSK 149/15, LEX nr 1962540), co nie miało miejsca w rozpoznawanej sprawie.

Odnosząc się do drugiej okoliczności przemawiającej, zdaniem skarżącej, za oczywistą zasadnością skargi zauważyć należy, że w art. 65 k.c. przyjęto kombinowaną metodę wykładni oświadczeń woli, która jest przejawem dążenia do równowagi pomiędzy dwiema wartościami – zasadą pewności obrotu oraz zasadą autonomii woli (M. Safjan [w:] Kodeks cywilny. Komentarz, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2015, s. 320). Składający oświadczenie powinien je sformułować w taki sposób, aby odpowiadało ono jego woli, co wymaga zachowania odpowiedniej staranności. Jeśli tego zaniecha, musi ponieść konsekwencje polegające na przypisaniu jego oświadczeniu sensu, jaki wiązał z nim adresat (Z. Radwański [w:] System Prawa Prywatnego. Tom 2. Prawo cywilne - część ogólna, Warszawa 2008, s. 59). Obszernie zagadnienie to zostało potraktowane w Uchwale Siedmiu Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 1995 r. (III CZP 66/95, OSNC 1995 nr 12, poz. 168). Zdaniem Sądu stosowanie kombinowanej metody wykładni do czynności prawnych *inter vivos* obejmuje dwie fazy. W pierwszej fazie sens oświadczenia woli ustala się mając na uwadze rzeczywiste ukonstytuowanie się znaczenia między stronami. Oznacza to, że uznaje się za wiążący sens oświadczenia woli, w jakim zrozumiała go zarówno osoba składająca, jak i odbierająca to oświadczenie. Decydująca jest zatem rzeczywista wola stron. Podstawę prawną do stosowania w tym wypadku wykładni subiektywnej stanowi art. 65 § 2 k.c. który, choć mowa w nim o umowach, odnosi się w istocie do wszystkich oświadczeń woli składanych innej osobie. Jeżeli okaże się, że strony nie przyjmowały tego samego znaczenia oświadczenia woli, konieczne jest przejście do drugiej, obiektywnej fazy wykładni, w której właściwy dla prawa sens oświadczenia woli ustala się na podstawie przypisania normatywnego, czyli tak, jak adresat sens ten rozumiał i rozumieć powinien. Przeważa tu ochrona zaufania odbiorcy oświadczenia woli nad wolą, a ściślej nad rozumieniem nadawcy. Nadawca bowiem formułuje oświadczenie woli i powinien uczynić to w taki sposób,

aby było ono zgodnie z jego wolą zrozumiane przez odbiorcę. W wyroku z dnia 21 marca 2018 r. Sąd Najwyższy przyjął, że w przypadku oświadczenia ujętego w formie pisemnej sens oświadczeń woli ustala się na podstawie wykładni tekstu dokumentu. Podstawową rolę mają tu językowe normy znaczeniowe.

W rozpoznawanej sprawie skarżąca dnia 12 grudnia 2014 r. skierowała do Prezydenta Miasta B. pismo, w którym poinformowała pozwanego o rezygnacji z pełnienia funkcji Zastępcy Prezydenta Miasta B. w związku z przyjęciem sprawowania mandatu posła na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej. Pismem z dnia 15 grudnia 2014 r. pozwany poinformował powódkę, że przyjął rezygnację i rozwiązanie stosunku pracy na mocy porozumienia stron nastąpi z dniem 16 grudnia 2014 r. Sądy *meriti* przyjęły, że zachowanie powódki (odebranie świadectwa pracy, przyjęcie ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop, wypełnienie karty obiegowej) uzasadniało przekonanie pozwanego o woli powódki na ustanie stosunku pracy. Z kolei ustanie stosunku pracy doprowadziło do sytuacji, w której powódce nie przysługiwał urlop bezpłatny w myśl ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora. Nie ma racji skarżąca, że bez znaczenia dla odczytania zamiaru stron i treści ich oświadczeń pozostają okoliczności mające miejsce po złożeniu oświadczenia. Zauważyć należy, że przy interpretacji oświadczenia bierze się pod uwagę to, jak strony rozumiały swoje oświadczenia w chwili dokonania czynności prawnej, to jest w czasie składania i odbierania oświadczeń woli (Z. Radwański [w:] System Prawa Prywatnego. Tom 2. Prawo cywilne - część ogólna, Warszawa 2008, s. 63). Jednakże dla ustalenia, jak strony rzeczywiście pojmowały oświadczenie woli w chwili jego złożenia może mieć znaczenie także ich postępowanie po złożeniu oświadczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 listopada 2016 r., I CSK 802/15, LEX nr 2182269; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2015 r., V CSK 588/14, LEX nr 1766010).

Powołując się na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla

merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., IV CSK 552/17, LEX nr 2497689; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, LEX nr 884988). Ponadto za niedopuszczalne należy uznać wiązanie przyczyn wniesienia skargi kasacyjnej z nieustalonym w sprawie stanem faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2014 r., I UK 410/13, LEX nr 1646933).

Powyższego waloru nie można przypisać wskazanej przez skarżącą wątpliwości, czy w postępowaniu apelacyjnym możliwe jest rozszerzenie powództwa o wynagrodzenie za pracę przypadające za czas gotowości do pracy za kolejny okres. Zauważyć należy, że w rozpoznawanej sprawie sądy przyjęły, że strony od 16 grudnia 2014 r. nie pozostawały w stosunku pracy przez co uznały za niezasadne żądanie pracownika o zasądzenie wynagrodzenia już za miesiąc styczeń 2016 r. Nadto sądy nie przyjęły, że w sprawie doszło, jak wskazano w skardze, do nieuzasadnionego niedopuszczenia skarżącej do pracy przez pracodawcę.

Również drugie ze sformułowanych przez skarżącą pytań nie stanowi okoliczności ujętej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Wskazany art. 31 ust. 2 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Dotyczy on bowiem szczególnej ochrony trwałości i treści stosunku pracy parlamentarzysty przebywającego w okresie wykonywania mandatu na urlopie bezpłatnym. Nie można go zatem odnosić do rozwiązania stosunku pracy, do którego doszło 16 grudnia 2014 r. za porozumieniem stron, bowiem nie było ono poprzedzone korzystaniem przez skarżącą z urlopu bezpłatnego.

Odwołanie się do przesłanki potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości (ze wskazaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają), nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151). Zauważyć należy, że o rzeczywistych rozbieżnościach w judykaturze można mówić tylko wówczas, gdy brak zgodności rozstrzygnięć dotyczy takich samych lub bardzo

zbliżonych stanów faktycznych, co skarżący powinien wykazać (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 577/17, LEX nr 2497710). Powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie wymaga przytoczenia i poddania analizie rozbieżnych orzeczeń sądów w celu wykazania, że rozbieżności te mają swoje źródło w różnej wykładni przepisu, bądź też przedstawienia argumentów wskazujących, że wykładnia przeprowadzona przez sąd drugiej instancji sprzeczna jest z jednolitym stanowiskiem doktryny lub orzecznictwa Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2018 r., III UK 123/17, LEX nr 2496319).

Wskazana przez skarżącą rozbieżność w orzecznictwie jest pozorna. Zauważyć należy, że tylko jeden z przytoczonych wyroków odnosi się do art. 30 ust. 1 i ust. 2 ustawy o wykonywaniu mandatu posła i senatora. Trudno mówić o rozbieżnościach w orzecznictwie wynikających z niejednolitej wykładni przepisów prawa w sytuacji, gdy orzeczenia zapadły na tle odmiennych stanów faktycznych i prawnych. Na marginesie rozważań warto zauważyć, że sądy w rozpoznawanej sprawie nie uznały, wbrew sugestiom skargi kasacyjnej, iż w związku z objęciem mandatu posła zachodziła konieczność rozwiązania stosunku pracy na stanowisku zastępcy prezydenta miasta, przyjmując za niewystarczające skorzystanie z instytucji urlopu bezpłatnego udzielonego z urzędu. Uznały jedynie, że w rozpoznawanej sprawie brak było podstaw do udzielenia takiego urlopu w sytuacji rozwiązania stosunku pracy za porozumieniem stron w następstwie rezygnacji przez skarżącą z zajmowanego stanowiska.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.